

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

22.04.2024. – 26.04.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 29.04.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
22.04.2024. – 26.04.2024.

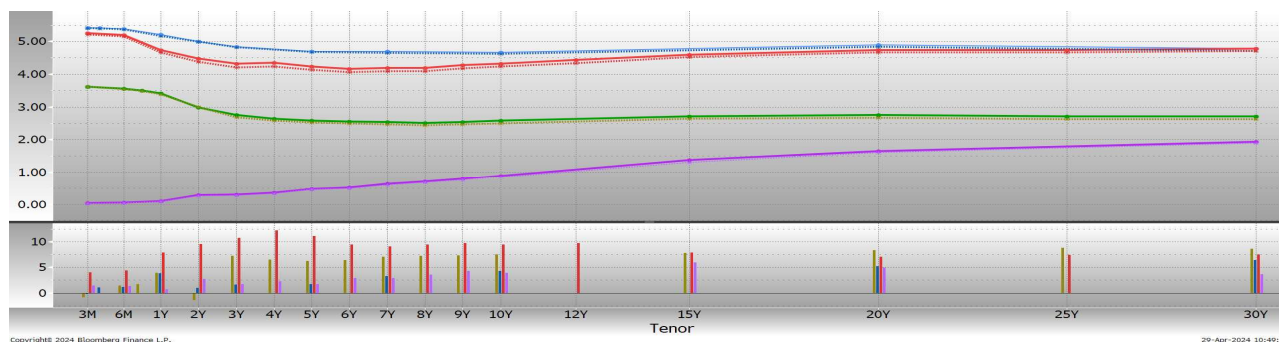
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	19.4.24	26.4.24	19.4.24	26.4.24	19.4.24	26.4.24	19.4.24	26.4.24
2 godine	3,00	2,99	4,99	4,99	4,38	4,48	0,27	0,29
5 godina	2,52	2,59	4,67	4,69	4,13	4,24	0,47	0,48
10 godina	2,50	2,58	4,62	4,66	4,23	4,32	0,85	0,89

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	19.4.24	26.4.24
3 mjeseca	3,637	3,630
6 mjeseci	3,548	3,563
1 godina	3,392	3,437

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 26.04.2024. godine (pune linije) i 19.04.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su uglavnom zabilježili rast u odnosu na prethodnu sedmicu. Prinosi njemačkih dvogodišnjih obveznica su smanjeni za 1 bazni poena, dok su prinosi petogodišnjih i desetogodišnjih obveznica povećani za 6 do 7,5 baznih poena. Izuzetak su bile italijanske obveznice, čiji su prinosi smanjeni između 1 i 5,5 baznih poena. Prema mjesečnom istraživanju ECB, objavljenom na kraju prošle sedmice, očekivana stopa inflacije za narednih godinu dana je u martu blago smanjena na 3,0% sa prethodnih 3,1%, dok je očekivana stopa inflacije za naredne 3 godine ostala nepromijenjena na nivou od 2,5%. Nastavak pada očekivane inflacije ide u prilog očekivanjima prvog smanjenja kamatnih stopa ECB u junu.

U najnovijem ekonomskom biltenu ECB je navedeno da su kreatori monetarne politike odlučni da se osigura blagovremeni povratak inflacije na ciljani nivo od 2%. Navedeno je da su ključne kamatne stope ECB na nivoima koji daju značajan doprinos tekućem procesu dezinflacije. Istaknuto je da će buduće odluke UV ECB osigurati da ključne kamatne stope ostanu dovoljno restriktivne koliko god bude potrebno. UV ECB će nastaviti slijediti pristup zavisnosti od ekonomskih podataka i pristup "od sastanka do sastanka" pri određivanju odgovarajućeg nivoa kamatnih stopa, bez prethodnog obavezivanja na određenu putanju kretanja. Član UV ECB Centeno je predložio potencijalno smanjenje referentne kamatne stope za više od 100 baznih poena u 2024. godini zbog trendova inflacije, naglašavajući potrebu da se djeluje prije nego što se postigne cilj od 2%. Izjave drugih članova UV su također ukazale na spremnost za smanjenje kamatnih stopa, dok je potpredsjednik ECB De Guindos nagovijestio da će ECB vjerovatno smanjiti kamatne stope u junu uz potencijalno dalje smanjenje u septembru i decembru. Međutim, naglasio je oprez, ističući važnost praćenja signala iz Fed. Član IV ECB Schnabel je upozorila da bi postizanje ciljane

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

inflacije od 2% u eurozoni bilo izazovno zbog poremećaja u produktivnosti i visokih troškova usluga, uz očekivano zadržavanje inflacije u uslužnom sektoru na nivou od 4%. ECB pomno prati rast plaća i može razmotriti smanjenje kamatnih stopa u junu, ukoliko rast troškova rada bude umjeren.

Vlada Njemačke je revidirala prognoze ekonomskog rasta za 2024. godinu na 0,3% sa 0,2%, dok je prognoze inflacije smanjila za 0,4%. Ministar ekonomije Habeck je naveo signale blagog ekonomskog uspona i izlaska iz slabe faze. Očekuje se da će snažna privatna potrošnja, potaknuta rastom realnih plaća i otpornim tržištem rada, potaknuti rast njemačke ekonomije. Predviđeno je da će se inflacija smanjiti na 2,4% u 2024. godini i dalje na 1,8% do 2025. godine, ispod ciljanog nivoa ECB-a od 2%. S druge strane, Njemačka se suočava sa rastućim prognozama nezaposlenosti, što bi moglo potencijalno dovesti nezaposlenost na nivo od 6%, najveći u posljednjoj deceniji, uz istovremenu stagnaciju planova za zapošljavanje i najniži nivo slobodnih radnih mjesta u posljednjih 5 godina. Zbog ovih izazova Njemačka planira usporiti planove za pooštavanje kontrole kineskih investicija, strahujući od negativnih utjecaja na napore za revitalizaciju ekonomije.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Odnos duga i BDP-a – EZ (G/G) prelimin. 2023. godina	-	88,6%	90,8%
2.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G) MAR	0,6%	0,9%	0,4%
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) APR	50,7	51,4	50,3
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) APR	46,5	45,6	46,1
5.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.) APR	51,8	52,9	51,5
6.	Proizvođačke cijene – Španija (G/G) MAR	-	-8,2%	-8,5%
7.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G) MAR	-	-4,5%	-5,1%
8.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G) MAR	-	2,0%	3,3%
9.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) APR	-14,5	-14,7	-14,9
10.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka APR	88,9	89,9	87,7
11.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka MAJ	-26,0	-24,2	-27,3
12.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija APR	-	95,8	97,0
13.	Indeks povjerenja potrošača – Italija APR	96,8	95,2	96,5
14.	Maloprodaja – Španija (G/G) MAR	2,2%	0,6%	1,8%
15.	Maloprodaja – Francuska (G/G) MAR	-	0,3%	-2,0%
16.	Stopa nezaposlenosti – Finska MAR	-	9,0%	7,8%
17.	Stopa nezaposlenosti – Španija (Q/Q) I kvartal	11,92%	12,29%	11,76%
18.	Ukupan broj nezaposlenih – Francuska (Q/Q) I kvartal	-	2.819.800	2.823.000

SAD

U fokusu tržišnih učesnika u SAD protekle sedmice su bili podaci o stopi ekonomskog rasta u I kvartalu i PCE deflatoru. Prinosi američkih državnih obveznica su zabilježili rast na srednjem i krajnjem dijelu. Analitičari iz BlacRocka su mišljenja da će ECB vjerovatno početi sa smanjenjem kamatnih stopa ranije u odnosu na Fed. Otporan ekonomski rast SAD i stabilna inflacija će, prema njihovom mišljenju, odgoditi početak smanjenja Fedovih kamatnih stopa nakon juna kada se očekuje da će ECB početi.

Tržišni učesnici su počeli da očekuju da će Fed tokom ove godine odustati od smanjenja kamatnih stopa. Uoči sastanka Feda koji je zakazan za ovu sedmicu, trgovci su izgradili pozicije u opcijama povezanim sa SOFR (Secured Overnight Financing Rate), ciljajući na scenarij u kojem zvaničnici održavaju kamatne stope stabilnim i nakon sastanka u decembru. Neke od agresivnijih opklada ukazuju na mogućnost da će Fed donijeti odluku o još jednom povećanju kamatnih stopa u ovoj godini. Tržišta očekuju da će na ovosedmičnom sastanku FOMC-a kreatori monetarne politike zadržati stope u rasponu 5,25–5,50%. Ministrica finansija SAD Yellen je sugerirala da bi američki ekonomski rast mogao nadmašiti očekivanja uprkos slabijim podacima o BDP-u za I kvartal u odnosu na očekivanja. Yellen je također potvrdila spremnost administracije predsjednika Bidena da pronade rješenja za izazove koje predstavlja višak kineskih industrijskih kapaciteta.

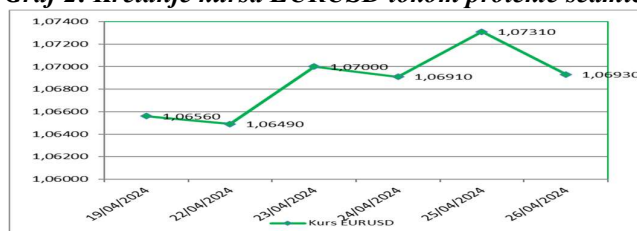
Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	BDP (Q/Q) – godišnji nivo – F	I kvartal	2,5%	1,6%	3,4%
2.	Lična potrošnja – drugi prelim.	I kvartal	3,0%	2,5%	3,3%
3.	PCE deflator (G/G)	MAR	2,6%	2,7%	2,5%
4.	Indeks ličnih prihoda	MAR	0,5%	0,5%	0,3%
5.	Indeks ličnih rashoda	MAR	0,6%	0,8%	0,8%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	20. apr	215.000	207.000	212.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	13. apr	1.814.000	1.781.000	1.796.000
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	APR	52,0	49,9	51,9
9.	PMI indeks uslužnog sektora P	APR	52,0	50,9	51,7
10.	ISM indeks prerađivačkog sektora	FEB	49,5	47,8	49,1
11.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	19. apr	-	-2,7%	3,3%
12.	Narudžbe trajnih dobara P	MAR	2,5%	2,6%	0,7%

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0656 na nivo od 1,0693.

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice zamjenik guvernera BoE Ramsden je izjavio da restriktivni troškovi zaduživanja utječu na cijene usluga, te da bi inflacija u Velikoj Britaniji mogla biti niža nego što se ranije očekivalo. Izjavio je da sada postoje signali da se cijene usluga također počinju hladiti, sugerirajući da bi uskoro mogao razmotriti mogućnost glasanja za smanjenje troškova zaduživanja. BoE je istakla cijene usluga kao ključnu zabrinutost, budući da bi one mogle utjecati na brži rast plaća i potaći rast inflacije kako se cijene energije smanjuju.

Poboljšani ekonomski pokazatelji u Velikoj Britaniji, uključujući poboljšane PMI indekse i povjerenje potrošača, dodatno su potakli ponovno oživljavanje GBP. Nesolventnost preduzeća u Engleskoj i Velsu doživjela je nagli pad u martu, signalizirajući potencijalno olakšanje u borbi sa kojom se suočavaju kompanije sa dugovima, iako su dati nivoi ostali znatno viši nego što su bili prije pandemije. Politička previranja doprinose nestabilnosti i to u momentu dok se premijer Sunak priprema za izazovnu sedmicu usred pokušaja torijevskih pobunjenika da ga skinu sa vlasti uoči očekivano loših rezultata lokalnih izbora. Nekontrolirani zastupnici konzervativaca su pripremili “politički udar“ za potencijalnog nasljednika, pojačavajući pritisak na premijera. Sunakovo odbijanje da odbaci mogućnost općih izbora u julu potiče špekulacije o prijevremenim izborima kako bi se spriječila borba za datu poziciju.

Kancelar Hunt je pozvao evropske zemlje, uključujući Francusku i Njemačku, da se usklade sa planovima potrošnje Velike Britanije za odbranu. Hunt je tokom posjete Kijevu, gdje je Velika Britanija predstavila novi paket naoružanja vrijedan 500 miliona GBP za Ukrajinu, uključujući projekte dugog dometa, pozvao evropske zemlje da pojačaju svoje obaveze u oblasti odbrane, naglašavajući potrebu za kolektivnim djelovanjem u momentu globalnih bezbjedonosnih izazova. Huntove primjedbe su naglasile važnost da evropske nacije ispune standard potrošnje na odbranu koje je postavila Velika Britanija.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period	
1.	Rightomove cijene kuća (G/G)	APR	-	1,7%	0,8%
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	APR	50,4	48,7	50,3
3.	PMI indeks uslužnog sektora P	APR	53,0	54,9	53,1
4.	Kompozitni PMI indeks P	APR	52,6	54,0	52,8
5.	Indeks povjerenja potrošača	APR	-20	-19	-21

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,86142 na nivo od 0,85599. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,2370 na nivo od 1,2493.

JAPAN

U petak je završen dvodnevni sastanak MPC BOJ, na kome je zadržana postojeća monetarna politika, nakon čega je kurs USDJPY probio nivo iznad 156,00, čime je dostignut novi 34 godišnji maksimum. BoJ je zadržala referentnu kamatnu stopu na nivou između 0% i 0,1%, što je u skladu sa očekivanjima ekonomista, ali je izostavila reference na prethodne iznose kupovine državnih obveznica, što signalizira potencijalnu promjenu. Pored toga, BoJ je povećala projekcije osnovne inflacije za fiskalnu 2024. i 2025. godinu, te je uvela prognoze za fiskalnu 2026. godinu na 1,9%, malo ispod ciljanog nivoa od 2%. Ministar finansija Suzuki je izjavio da pomno prati volatilnost na deviznom tržištu, posebno nakon što je JPY nakratko oslabio iznad nivoa od 156 po završetku sastanka BoJ. Guverner BoJ Ueda je na konferenciji za novinare izjavio da ne vidi veći utjecaj slabog JPY na kretanje inflacije u ovom momentu, ali da će nastaviti pratiti razvoj događaja. Ueda je ponovio da će razmotriti promjenu politike ukoliko se utjecaj slabog JPY na cijene "ne mogne ignorirati". Prema njegovom mišljenju, trend inflacije isključuje privremene faktore. Također, Ueda na konferenciji nije signalizirao daljnja zaoštavanja, što se zajedno sa snažnim USD ponovo odrazilo na rast kursa USDJPY. Date fluktuacije nisu pripisane intervenciji vlasti Japana, već prenapetom tržišnom raspoloženju prema JPY, koje je reagiralo defanzivno na pritisak prodaje. Špekulativni investitori su intenzivirali opklade protiv JPY, pri čemu su nekomercijalni trgovci zauzeli najoptimističniji stav prema USD u posljednjih 5 godina, u iznosu od 32,6 milijardi USD u špekulativnim dugim pozicijama. Sredstva sa finansijskim zaduženjima i menadžeri imovine su podigli neto kratke pozicije prema JPY, dostigavši rekordno visok nivo prema podacima CFTC-a (Commodity Futures Trading Commission).

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period	
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	APR	-	49,9	48,2
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	APR	-	54,6	54,1
3.	Kompozitni PMI indeks P	APR	-	52,6	51,7
4.	Proizvođačke cijene uslužnog sektora (G/G)	MAR	2,1%	2,3%	2,2%
5.	Vodeći indeks F	FEB	-	111,8	109,5
6.	Koicidirajući indeks F	FEB	-	111,6	112,3
7.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G)	APR	2,5%	1,8%	2,6%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 164,70 na nivo od 169,31. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 154,64 na nivo od 158,33.

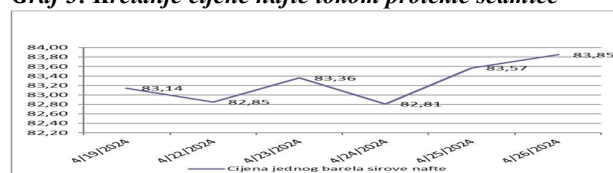
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 83,14 USD (78,02 EUR).

Nakon blagog pada u ponedjeljak, u utorak je cijena nafte zabilježila rast pod utjecajem objavljivanja pozitivnih podataka u eurozoni i zabrinutosti zbog potencijalnih američkih sankcija na izvoz iranske nafte nakon nedavnih geopolitičkih tenzija. Sredinom sedmice cijena ovog energenta je zabilježila korekciju naniže, uprkos vijestima da su zalihe sirove nafte u SAD prethodne sedmice smanjene za 6,37 miliona barela, što je premašilo očekivanja analitičara i označilo najveći pad od januara. Američki naftni fond ostvario je najveći dnevni odliv u historiji, s obzirom na to da cijena sirove nafte gubi dio svoje premije vezane za geopolitičke rizike. Cijena nafte je inicijalno na otvaranju tržišta u četvrtak zabilježila smanjenje zbog slabijih podataka o američkom BDP, što je signaliziralo smanjenu potražnju, ali je do kraja trgovanja korigirana na više. Najnoviji podaci EIA pokazali su značajno smanjenje zaliha sirove nafte, manje za oko 6,37 miliona barela u poređenju sa očekivanim povećanjem od 2 miliona barela. Rusija je zadržala stabilan broj neaktivnih naftnih bušotina do kraja marta, sa približno 16,8% od svojih 193.000 naftnih bušotina koje nisu u funkciji, što je neznatno manje u odnosu na podatke od kraja februara. Fokus Rusije na produbljivanje smanjenja proizvodnje OPEC+ u II kvartalu ima za cilj stabilizaciju globalnog tržišta nafte usljed rastućih geopolitičkih tenzija i ekonomskih zabrinutosti. Krajem sedmice cijena ovog energenta je nastavila bilježiti rast, potaknut jačim USD. HBK DOP iz Dubaija, kojom rukovodi rođak vladajuće porodice Abu Dabija, sklopila je ugovor o zajmu vrijedan 12 milijardi EUR sa Južnim Sudanom, u zamjenu za otplatu nafte. Ovaj značajan sporazum o zamjeni nafte za gotovinu ima za cilj da odgovori na infrastrukturne potrebe Južnog Sudana, dok Abu Dabiju daje popust na pristup nafti u naredne dvije decenije.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,85 USD (78,42 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodnu sedmicu za 0,85%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

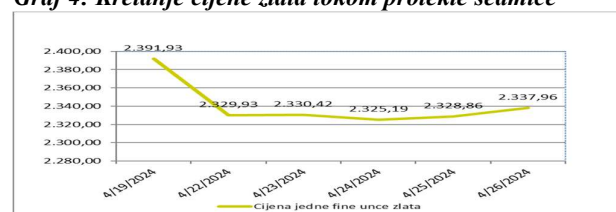

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.391,93 USD (2.244,68 EUR).

Tokom protekle sedmice, s izuzetkom ponedjeljka, cijena zlata nije bilježila značajnije oscilacije. Na početku sedmice cijena ovog plemenitog metala je zabilježila smanjenje za više od 2,5%, što je najveći dnevni gubitak u posljednje dvije godine, a pod utjecajem trenutnog smirivanja tenzija na Bliskom istoku, konkretno u odnosima Irana i Izraela. Razlog smanjenja cijene ovog plemenitog metala se pripisuje i smanjenoj averziji prema riziku među investitorima, sa signalima povećane zainteresiranosti za rizičnom imovinom, nakon što su geopolitičke tenzije smanjene. Komentari zvaničnika Feda, koji ukazuju na ublaženu hitnost da se smanje kamatne stope, umanjile su privlačnost nekamatonske imovine poput zlata, pri čemu investitori sada očekuju da će prvo smanjenje referentne kamatne stope Feda biti u septembru.

Nedavni pad cijena potakao je rast premije za fizičko zlato u Indiji prvi put u skoro dva mjeseca, a pod utjecajem smanjenja domaćih cijena koje je privuklo kupce. S druge strane, premije u Kini za najveće potrošače su zabilježile pad. Udruženje za zlato u Kini je izvijestilo o porastu potrošnje zlata od 5,94% u odnosu na prethodnu godinu u I kvartalu 2024. godine, potaknuto rastućom potražnjom za sigurnim utočištem. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.337,96 USD (2.186,44 EUR). Cijena zlata je, nakon pet uzastopnih sedmica rasta, zabilježila smanjenje i to za 2,26% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.